Regeringens proposition

1982/83: 43

om fortsatt giltighet av lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång;

beslutad den 4 november 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

OVE RAINER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång får fortsatt giltighet till utgången av år 1984.

Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång

Härigenom föreskrivs att lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång, vilken enligt lag (1981: 1292) gäller till utgången av år 1982, skall ha fortsatt giltighet till utgången av år 1984.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1982-11-04

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Rainer, Boström, Bodström, B. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg

Föredragande: statsrådet Rainer

Proposition om fortsatt giltighet av lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång

---

Den 1 april 1979 trädde lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång i kraft. Syftet med lagen är att man skall pröva möjligheterna att genom användning av telefon åstadkomma en billigare, snabbare och smidigare handläggning av mål vid allmän domstol. Lagen är tillämplig på de allmänna domstolar som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, domstolsverket bestämmer. Genom förordningen (1979: 104) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång förordnade regeringen att försöksverksamheten fick inledas vid Göta hovrätt, avdelningarna 4 och 5 vid hovrätten över Skåne och Blekinge, Handens tingsrätt, avdelningarna 2 och 19 vid Stockholms tingsrätt, Gotlands tingsrätt, Värnamo tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, avdelningarna 5 och 6 vid Malmö tingsrätt, Trollhättans tingsrätt, Sunne tingsrätt, Haparanda tingsrätt och Piteå tingsrätt.

Lagen medger att parter får utföra sin talan och höras per telefon vid sammanträden för muntlig förberedelse i tvistemål enligt 42 kap. 10 och 12–14 §§ rättegångsbalken (RB), huvudförhandling i förenklad form i tvistemål enligt 42 kap. 20 § andra stycket RB, sammanträde enligt 5 § lagen (1974: 8) om rättegången i tvistemål om mindre värden (småmålslagen) och huvudförhandling i brottmål, i vilka det inte finns anledning att döma till annan brottspåföljd än böter. Vidare öppnar lagen möjlighet att i brottmål och tvistemål höra vittnen och sakkunniga per telefon. Detsamma gäller förhör i brottmål med målsägande som hörs i anledning av åklagarens talan. Lagen är tidsbegränsad och gäller efter den senast gjorda förlängningen (prop. 1981/82: 54, JuU 24, rskr 110, SFS 1981: 1292) till utgången av år 1982. I samband därmed utfärdades en ny förordning (1981: 1293) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång.

Enligt den nyss nämnda förordningen skall domstolsverket fortlöpande följa försöksverksamheten och meddela behövliga föreskrifter och råd. Enligt förordningen åligger det de domstolar som deltar i försöksverksamheten att lämna domstolsverket de uppgifter som verket begär för att verksamheten skall kunna utvärderas.

Försöksverksamheten, som förutsätter tillgång till en specialtillverkad telefonutrustning, beräknades komma i gång i samband med lagens ikraftträdande men försenades på grund av bl. a. tekniska svårigheter. Först i april 1980 hade all utrustning installerats.

Av en lägesrapport (Rapport 1981: 9) från domstolsverket som kom in till justitiedepartementet den 14 december 1981 framgår bl. a. att telefonanvändning fram till den 1 november 1981 hade aktualiserats i 230 mål. Sammanlagt hade 256 personer medverkat per telefon. Försöksdomstolarnas erfarenheter av telefonanvändning under den dittillsvarande försöksperioden var goda. De problem som kan ha förelegat under inledningsskedet ansågs övervunna. Enligt domstolsverkets mening torde därför förutsättningarna föreligga för att öka användningsfrekvensen. Dittills hade endast ett fåtal försöksdomstolar täckt kostnaderna för telefonanvändningen genom en motsvarande inbesparing för statsverket. Med en ökad användning kunde dock en ändring av detta förhållande förväntas. Även andra än rent ekonomiska vinster hade gjorts. Så hade t. ex. målens handläggning i flera fall påskyndats. Några större problem med den tekniska utrustningen hade inte förekommit. Domstolsverket avsåg att vidta åtgärder för att ytterligare öka användningsfrekvensen av telefon i rättegång och att undersöka möjligheterna till alternativa teletekniska lösningar.

Rättegångsutredningen har i sitt nyligen avlämnade delbetänkade (SOU 1982: 25–26) Översyn av rättegångsbalken 1, Processen i tingsrätt, bl. a. mot bakgrunden av de övervägande positiva erfarenheter som hittills har vunnits av försöksverksamheten, föreslagit att möjligheten till telefonanvändning i förevarande sammanhang permanentas och att bestämmelser därom för tingsrätternas del tas in i RB. Betänkandet remissbehandlas f. n. Remisstiden utgår den 1 februari 1983.

Som framgår av det anförda är de erfarenheter som hittills har vunnits av försöksverksamheten övervägande positiva. Enligt min mening talar mycket för att möjligheten att anordna telefonförhör kan bidra till en rationalisering av domstolsverksamheten. Försöksverksamheten med användning av telefon i rättegång bör därför fortsätta i avvaktan på ett slutligt ställningstagande till rättegångsutredningens förslag. Jag förordar sålunda att lagens giltighetstid förlängs. Med hänsyn till omfattningen av det lagstiftningsarbete som nu förestår på grundval av utredningens förslag bör förlängningen avse en tidsperiod av två år, dvs. till utgången av år 1984.

Rättegångsutredningen har enligt sina direktiv för den första etappen av översynen av RB haft i uppdrag att se över tingsrättsprocessen. Genom tilläggsdirektiv den 9 juli 1981 (Dir 1981: 47) utvidgades uppdraget till att

omfatta även överrättsprocessen. Detta arbetet har nyligen påbörjats och det är f. n. inte möjligt att ange när det kan vara avslutat. Enligt min mening bör dock försöksverksamheten med användning av telefon i rättegång fortsätta även vid de två hovrätter som hittills deltagit i verksamheten i avvaktan på ett slutligt ställningstagande till frågan om telefonanvändning i överrätt.

Den nu behandlade frågan är enligt min mening inte av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande är påkallat.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till

lag om fortsatt giltighet av lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1982